

Sv. Theobald, pustovník

30. júna 2024 † Svätec týždňa

Gróf Arnoul zo Champagne býval so svojou nábožnou manželkou Willou na svojom staroslávnom zámku Brie v Provins, v dnešnom Francúzsku, keď im Boh roku 1027 požehnal syna, ktorý pri sv. krste dostal meno Theobald.

Cnostní a bohobojní rodičia vychovávali svojho syna od útlej mladosti v bázni Božej. Neskôr ho odovzdali do výchovy učenému a zbožnému arcibiskupovi v meste Vienne, ktorý bol ich blízkym pokrvným. Útly Theobald usilovne čítaval životopisy svätých mužov, jeho nábožnú myseľ zvlášť dojal prísny život sv. Jána Krstiteľa, zriedkavé sebazaprenie sv. pustovníka Antona, duševná sila sv. Arsenia, ktorou tento svätý muž pozemskosť zavrhol. A jeho najväčšou túžbou bolo, žeby aj on sám mohol, ako títo Boží muži, zabudnúť svetom na púšti v neprestajnej modlitbe, v svätom rozjímaní a v spojení s Bohom svoj život tráviť.

Zoznámil sa s bohobojným pustovníkom Burchardom, žijúcim na malom ostrove, ktorý rieka Seina obtekala, navštevoval ho a prinášal mu dary od svojich rodičov. Ako raj sa mu videla chudobná chyžka zbožného pustovníka, ktorý mladého nábožného grófa k sebazapieraniu a opovrhovaniu márností svetských viedol. Theobald dosiahol dvadsiaty rok svojho života, nezažijúc radovánky roztopašného života. Starostlivý otec Arnoul nahovoril pre syna bohatú nevestu zo staroslávneho rodu; zabezpečil mu skvelé postavenie pri kráľovskom dvore a veliteľstvo pri vojsku. No, cnostný syn zasvätil svoje srdce Bohu – nenávidel profánny svet i túžil po samote, kde by mohol výlučne Bohu slúžiť. Táto túžba mala byť zmarená.

Sv. Theobald opúšťa Provins, detail vitráže Saint Thibault v kostole Saint-Thibault v Joigny
zdroj: wikimedia commons

Otcov pokrvný Odo II., gróf zo Champagne, Chartres, Blois a Tours, chcel sa stať nástupcom Rudolfa III., pretože bol synom sestry tohto zomrelého vladára; no cisár Konrád obsadil vojskom Burgundské kráľovstvo a opieral sa pri tom o závet nebohého kráľa Rudolfa III. Z toho povstala vojna. A gróf Arnoul postavil svojho syna Theobalda na čelo pomocného vojska, ktoré Odovi poslal. Márne sa vzpíeral nábožný mládenec tomuto príkazu: otcovu vôľu vyplniť musel. No roztopašný život v tábore sa hnusil zbožnému mládencovi, prosil svojho otca, aby mu dovolil po ukončení vojny opustiť svet a vstúpiť do kláštora opátstva sv. Remigia v Reims. Otca to veľmi znepokojovalo, ale prisľúbil mu, že sa mu vôľa vyplní, keď stane sa dospelým.

Theobald uzavrel so šľachtickým mladíkom, rytierom Gautierom, ktorý si svetský život ošklivil, srdečné priateľstvo. A keďže mu otec Arnoul stále bránil, aby svet opustil, dohodol sa Theobald roku 1054, že so svojim zbožným priateľom, rytierom Gautierom zo svetského ruchu ujde. Jedného dňa šli spolu na koňoch naoko na návštevu do blízkeho opátstva Sv. Denis pri Reims, kone i sluhov však zanechali v hostinci, a za tmy ušli peši do širého sveta. Na druhý deň postretli na ceste dvoch chudobných mužov, vymenili si s nimi svoje nádherné rúcha za otrhané tých počestných a zašli nepoznaní až na územie diecézy Trier v dnešnom Nemecku, kde pri Luxemburgu neďaleko dediny Peting si v pustých horách chyžku a kaplnku vystavali.

Aby mali z čoho žiť, pracovali v blízkyh dedinách u sedliakov, čistili stajne, opatrovali dobytok a pod., a keď nebolo práce, pálievali v horách drevné uhlie. Za utržené peniaze si kupovali chlieb, ktorý bol jediným ich pokrmom. Po práci sa večerom navracali do svojej pustovne, spali niekoľko hodín, ostatok noci však trávili na modlitbách a pri spievaní žalmov až do rána. Roľníci okolitých dedín však vybadali, že zbožní pustovníci pochádzajú zo vznešeného rodu. Aby neboli poznaní, dohodli sa, že obľúbenú svoju pustovňu opustia a pôjdu putovať svetom.

Putovali do Compostelly, k hrobu svätého apoštola Jakuba. Keď tu svoju pobožnosť vykonali, vrátili sa cez Francúzsko zase späť do Nemecka na Rýn. Na tejto púti sa zdalo, že gróf Arnoul sleduje stopy svojho strateného syna. V Trieri (v staršej literatúre sa možno stretnúť hist. pomenovaním mesta – Trevír, pozn. red.) postretol Theobald svojho zarmúteného otca na ulici. Užalostený otec nespoznal v tom vychudnutom, bosom pútnikovi svojho túžobne hľadaného syna. Všetky synovské city sa pri tomto stretnutí prebudili sa v Theobaldovom srdci, a len myšlienka tá hrozná, že ak sa prezradí, nové prekážky povstanú, ktoré mu budú brániť, svoj život venovať jedine Bohu, priviedla ho k tomu, aby sa zo všetkých síl odtrhol sa od človeka, ktorý mu daroval život.

Aby nebol takejto skúške opätovne vystavený, putoval Theobald s Gautierom okamžite z Trieru do Talianska, navštívili hroby sv. apoštolov v Ríme a ďalšie pútnické miesta, a zamýšľali z Benátok po mori do Jeruzalema putovať; ale práve začala vojna so Saracénmi, takže sa nemohli na lodi do Ázie dostať. A tak putovali aj naďalej po Taliansku.

Socha sv. Theobalda na koni

zdroj: wikimedia commons

Jedného dňa prišli neúnavní pútnici k mestečku Salanigo, neďaleko mesta Vicenza, kde našli opustenú a v ruinách ležiacu kaplnku. Tento pustý a tichý kraj sa im zapáčil. S dovolením majiteľa pôdy si vystavali dve chyžky, opravili kaplnku a začali žiť pustovnícky život: modlili sa, rozjímali o sláve Božej, prespevovali žalmy a obrábali pôdu. Behom dvoch rokov tu žili v neúnavnej snahe po dokonalosti, keď zbožný Gautier zrazu ochorel a po niekoľkých týždňoch v Pánu usnul. Theobald oplakával smrť svojho priateľa a myslel, že aj on ho bude zanedlho nasledovať. I zdvojnásobil svoju snahu po dokonalosti, prísne umŕtvoval svoje telo, nepožíval viac žiadny chlieb, živil sa len korenkami a vodou, a sedávajúc v hrubom rúchu na lavici, spával veľmi málo. S úctou a láskavosťou blížili sa k nemu blízki obyvatelia a prosili ho o radu a požehnanie.

Okolo Theobalda sa zhromaždili učenici, a keď sa biskup Sindicherius z mesta Vicenza presvedčil o cnostiach svätého pustovníka, naklonil ho prosbami, žeby sa dal za kňaza vysvätiť, aby ako pomazaný Pána požehnannejšie účinkovať mohol. A iba teraz sa hrnuli ešte viac k nemu spásu hľadajúci kresťania, aby pod jeho správou mohli žiť a jeho učením a cnosťami povzbudzovaní k väčšej dokonalosti sa približovali. Teraz ho pokúšal nepriateľ ľudského pokolenia – diabol, ale zbožný pustovník premohol všetky jeho nástrahy a pokúšania. A Boh omilostil ho nebeskými videniami. Anjeli sa mu zjavovali a jedného dňa, keď svoje hriechy trpko oplakával, zjavil sa mu anjel a riekol mu: «Neplač viac, lebo sú tvoje hriechy odpustené!»

Široko rozniesol sa chýr o svätom živote pustovníka zo Salanigo. Aj gróf Arnoul a jeho zbožná manželka Willa, rodičia sv. Theobalda, ktorí mnohé slzy vyliali za svojím strateným synom, počuli tú radostnú zvesť, že ten celým Talianskom obdivovaný sluha Boží je ich synom. Vydali sa oni na ďalekú a ťažkú cestu, aby svojho milého syna mohli uzrieť. Keď vstúpili do jeho chyžky a svätého v jeho dobrovoľnej chudobe a poníženosti uzreli, padli bez slova a hlboko dojatí k jeho nohám. Po dlhej chvíli pozdvihli svoje ruky k nebu v blaženom poďakovaní Bohu, že im poprial takého syna. Teraz poznávali márnosť všetkých pozemských vecí a ničomnosť ľudskej vážnosti; a zaumienili si, že aj oni sa zrieknu sveta a celkom sa oddajú svojmu duševnému spaseniu.

Gróf Arnoul sa musel vrátiť do svojej vlasti, aby súrne rodinné záležitosti uviedol do poriadku, ale svojej manželke Wille dovolil, žeby pri svojom synovi ostala. Theobald vďačne svojej láskavej, útlocitnej matke vystaval chyžku a stal sa jej sprievodcom na ceste ku dokonalosti. A tak žili viacero rokov v opravdivom pokoji. Až raz upadol sv. Theobald do ťažkej choroby. Celé jeho telo sa pokrylo bolestivými vredmi. Nedokázal žiadnym údom pohnúť. So svätou trpezlivosťou znášal sv. Theobald nevýslovné bolesti a túto horkú skúšku, a ďakoval Božej prozreteľnosti, že mu bolo dopriate utrpením večný život si zaslúžiť. Keď cítil, že sa blíži jeho posledná hodinka, prijal sväté sviatosti umierajúcich i usnul v Pánu dňa 30. júna roku 1066. Dvanásť rokov prežil v pustovni v Salanigo. Obyvatelia mesta Vicenza pochovali jeho telesné ostatky s veľkou slávou v chráme Panny Márie.

Neskôr odniesla zbožná matka Willa jeho ostatky do Francúzska. Pápež Alexander II. ho zaradil do zoznamu svätých, keď sa mnohé divy diali na jeho príhovor a pri jeho hrobe.

Sv. Theobald sa vyobrazuje v pustovníckom rúchu, ako kľáčí pred svojou pustovňou a ako sa mu zjavuje anjel.

Sv. Theobald

zdroj: picryl.com

Poučenie

Sv. Theobald si vysoko cenil svätú samotu, i zakúsil v živote to, o čom sv. Ján Damascénsky tak krásne píše: «Tento duch býva kŕmený samotou, ktorú možno považovať za matku čistoty. Táto modlitbou zapríčinená divotvorná premena našich duší vzniká tak, že Boh v najhlbších útrobách srdca svoju vznešenosť zjavuje. A skutočne, keď všetky prístupy našich zmyslov sú zavreté, a Boh býva u nás, a my u Neho; keď vzdialení od hluku a roztržitostí sveta celú svoju pozornosť k svojmu vnútru obraciame, a seba poznáme, akými sme:

budeme v stave i kráľovstvo Božie uzrieť, ktoré v nás založené je skrze lásku a horúcu žiadosť, ktorá hrdzu pozemských náklonností celkom strávi, lebo kráľovstvo Božie – alebo radšej – Pán nebies je v nás, ako nás o tom Ježiš Kristus uisťuje. (*In sermone de Transf. Dom.*)»

A sv. Theobald preto bol naklonený v samote Bohu slúžiť, že usilovne čítaval životopisy svätých a o nich rozjímal. V ich živote našiel prosbu «Otčenáša» potvrdenú a objasnenú: «Buď vôľa Tvoja ako v nebi, tak i na zemi.» On chcel byť ochotný k plneniu Božej vôle ako Jeho svätí. Preto si oblúbil samotu, preto sa uponížil. A túžba po uponížení je opravdivým znakom pravej ľútosti a pokánia.

Kresťan, ty sa bojíš uponíženia pred ľuďmi; no nebojíš sa najväčšieho uponíženia, večného zatratenia. A predsa poníženosť a ľudské opovrhovanie je najlepším prostriedkom a obhajcom proti večnému zatrateniu. Miluj teda tento prostriedok, ktorý uzdravuje tvoje srdce, môže oslobodiť tvoju dušu a kedykoľvek ti Boh znamenie svojej lásky a milosti preukazuje, keď uponíženie na teba dopustí, ďakuj Mu z celého srdca. Nehnevaj sa na tých, ktorí ťa ponižujú a znevažujú, lebo oni sú nástrojom v rukách Božích. Veď ctíme nástroj, ktorým bývame uzdravení. Vzďaluj sa od tých, ktorí tvoju samolúbosť a pýchu rozduchujú a povzbudzujú, lebo oni sú tvojimi najväčšími nepriateľmi. Rozváž si, že príčina k uponíženiu a tvojmu zneváženiu v tebe samom väzí. Tvoja neopatrnosť a nerozumnosť, tvoja nevedomosť a krátkozrakosť, tvoj náruživý hnev a tvoja zlosť zapríčinili tvoje uponíženie a zneváženie. Veď bez viny nikto ťa nezneváži, zneváženie to by sa obrátilo k nemu. Preto zaplesaj so sv. Theobaldom: «Uviazol som v prachu, oživ ma podľa svojho slova.» (Žalm 119,25)

Modlitba

Popraj nám, ó Bože, žeby sme sa vždy podľa príkladu Tvojho verného služobníka Theobalda riadili, a to činili, čo tento svätý vyznavač. O to prosíme Ťa, skrze Ježiša Krista, Pána nášho. Amen

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-theobald-pustovnik/>